

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2019. gada 17. decembrī

Satversmes tiesas 1. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Ineta Ziemele, tiesneši Gunārs Kusiņš un Daiga Rezevska,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto Administratīvās apgabaltiesas (turpmāk – Pieteikuma iesniedzēja) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 168/2019),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzēja lūdz Satversmes tiesu atzīt Nacionālās drošības likuma 44. panta sesto daļu (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 92. panta pirmajam teikumam.

2. Nacionālās drošības likuma 44. panta ceturtnā daļa paredz, ka šā panta trešajā daļā norādītos Ministru kabineta lēmumus var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā.

Savukārt apstrīdētā norma noteic, ka gadījumā, ja tiesai lietas apstākļu objektīvai noskaidrošanai ir nepieciešams pārbaudīt valsts noslēpumu saturošu informāciju, tad ar šādu informāciju iepazīstas un to izvērtē tikai tiesa. Nolēmumā tiesa norāda, ka šī informācija ir izvērtēta.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā tiesas pieteikuma pamata lieta ir ierosināma, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18. un 19.¹ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par likuma atbilstību Satversmei. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 9. punkts noteic, ka tiesības iesniegt pieteikumu par lietas ierosināšanu ir tiesai, izskatot administratīvo lietu. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.¹ panta pirmās daļas 2. punktam pieteikums ir iesniedzams, ja tiesa, izskatot administratīvo lietu pirmajā instancē, uzskata, ka norma, kas administratīvajā tiesas procesā būtu jāpiemēro šajā lietā, neatbilst Satversmei.

Pieteikuma iesniedzēja ar 2019. gada 28. novembra lēmumu apturēja tiesvedību tās izskatīšanā esošajā administratīvajā lietā un nolēma iesniegt pieteikumu Satversmes tiesai. Administratīvā lieta ierosināta pēc privāto tiesību juridiskās personas pieteikuma par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, kas Pieteikuma iesniedzējai iesniegts, pārsūdzot Nacionālās drošības likuma 44. panta trešajā daļā norādītu Ministru kabineta lēmumu. Tādējādi Pieteikuma iesniedzējai konkrētajā administratīvajā lietā esot jāpiemēro apstrīdētā norma.

Pieteikuma iesniedzēja uzskata, ka apstrīdētā norma neatbilst Satversmes 92. panta pirmajam teikumam, jo tā neļauj pieteicējai administratīvajā lietā noskaidrot pārsūdzētā Ministru kabineta lēmuma pamatojumu un izteikt savu viedokli par to.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzēja ir tiesīga iesniegt pieteikumu, ievērojot tam Satversmes tiesas likuma 18. pantā noteiktās prasības.

6. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktu tiesas uzskats par apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību Satversmei ir juridiski jāpamato. Juridiskais pamatojums Satversmes tiesas likuma izpratnē ir juridisko argumentu kopums, kas ir nepieciešams un vienlaikus arī pietiekams prasījuma apmierināšanai.

Pieteikuma iesniedzēja uzskata, ka apstrīdētā norma neatbilst Satversmes 92. panta pirmajam teikumam, kas ietver personas tiesības uz taisnīgu tiesu.

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka Satversme tieši neparedz gadījumus, kuros tiesības uz taisnīgu tiesu var ierobežot, tomēr tās nav absolūtas. Šīs tiesības var tikt ierobežotas tiktāl, ciktāl tās netiek atņemtas pēc būtības (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2017. gada 23. maija sprieduma lietā Nr. 2016-13-01 12. punktu*)

Kritēriji, pēc kuriem vērtējama tiesību normas atbilstība Satversmes 92. panta pirmajā teikumā ietvertajām personas tiesībām uz taisnīgu tiesu, var atšķirties atkarībā no tā, vai konkrētā tiesību norma pilnībā liedz personai noteiktas, konkrētajā situācijā nodrošināmas garantijas tiesību uz taisnīgu tiesu īstenošanai (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2018. gada 14. jūnija spriedumu lietā Nr. 2017-23-01*) vai paredz šo garantiju ierobežojumu (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2012. gada 20. aprīļa spriedumu lietā Nr. 2011-16-01*).

Pieteikuma iesniedzēja savā pieteikumā vien norāda, ka apstrīdētās normas dēļ pieteicējas tiesības administratīvajā lietā tiek nodrošinātas ierobežotā apjomā un apstrīdētā norma pārlieku sašaurina pieteicējas procesuālās tiesības un tiesības uz pieeju tiesai. Šādus vispārīgus Pieteikuma iesniedzējas apsvērumus nevar uzskatīt par juridisko pamatojumu Satversmes tiesas likuma izpratnē.

Papildus pieteikumā norādīts, ka saskaņā ar likuma „Par valsts noslēpumu” 17. panta ceturto daļu valsts drošības iestāde, kas lemj par speciālās atļaujas pieejai valsts noslēpumam atteikšanu, anulēšanu vai kategorijas pazemināšanu, ir tiesīga noteikt, kādā apjomā personai izpaužama valsts noslēpumu saturoša informācija. Pēc Pieteikuma iesniedzējas ieskata, neesot leģitīma mērķa tam, ka apstrīdētajā normā paredzēts atšķirīgs tiesiskais regulējums par administratīvā procesa dalībnieka tiesībām iepazīties ar valsts noslēpumu saturošu informāciju. Taču pieteikumā nav pamatots tas, kādā veidā šis apsvērumu attiektos uz jautājumu par

apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību tieši Satversmes 92. panta pirmajam teikumam.

Tādējādi pieteikumā nav norādīts juridiskais pamatojums par apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību Satversmes 92. panta pirmajam teikumam. Līdz ar to pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkta prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 1. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc Administratīvās apgabaltiesas pieteikuma (pieteikums Nr. 168/2019).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

I. Ziemele